

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

мај, 2022 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
1. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија.....	5
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	6
Инфлација	7
Берзански цени	8
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	10
Увоз	11
Салдо на трговска размена	12
Валутна структура.....	13
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	13
Буџетски расходи според економската класификација.....	14
Расходи по буџетски корисници.....	15
Буџетско салдо.....	17
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување.....	17
Плати	18
Пензии.....	19
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари.....	20
Депозитен потенцијал	20
Кредити на банките.....	21
Каматни стапки на депозитни банки	22
Пазар на капитал	22
Девизни резерви	22

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

мај, 2022 година

- Индустриското производство во мај 2022 година забележа раст од 8,5% во споредба со истиот месец претходната година;
- Потрошувачките цени во мај регистрираа забрзан годишен раст од 11,9%, а на месечно ниво се зголемија за 2,0%;
- Во периодот јануари - мај 2022 година извозот забележа раст од 18,8%, а увозот од 29,6%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 60,0%, споредено со истиот период од 2021 година;
- Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – мај 2022 година изнесуваа 95.841 милион денари, односно 11,9% од БДП, што претставува повисоко остварување за 14,2% во однос на истиот период минатата година;
- Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – мај 2022 година изнесуваа 104.241 милион денари, односно 13,0% од БДП, што е за 7,2% повеќе во споредба со истиот период претходната година;
- Вкупните кредити на банките во мај 2022 година се зголемија за 9,9% во споредба со мај 2021 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 2,4%.

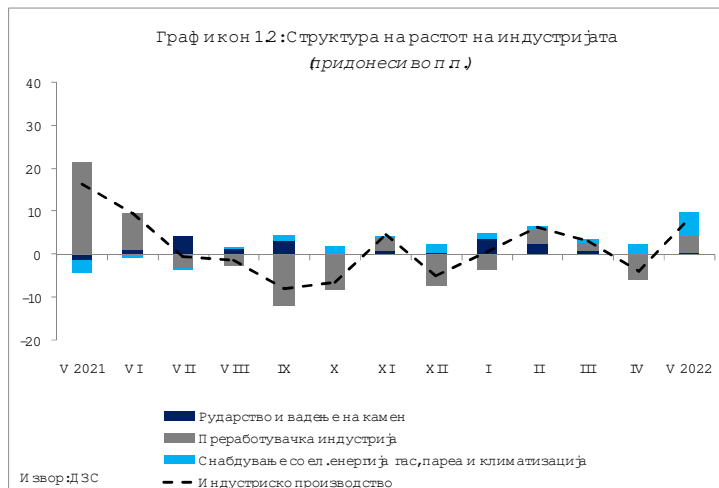
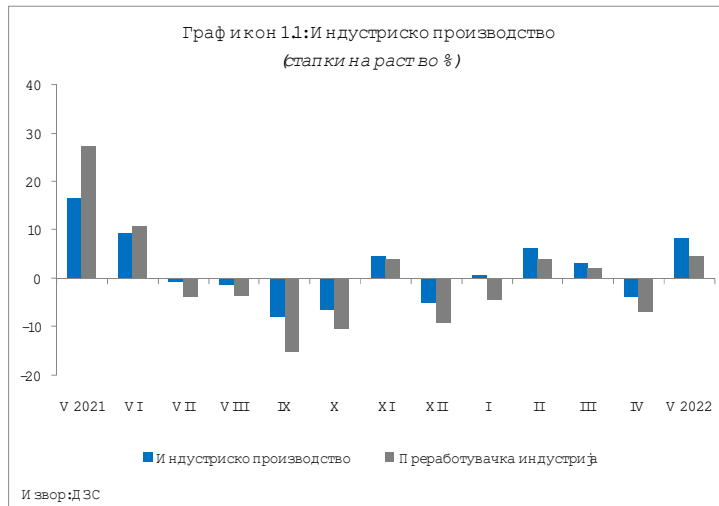
1. РЕАЛЕН СЕКТОР

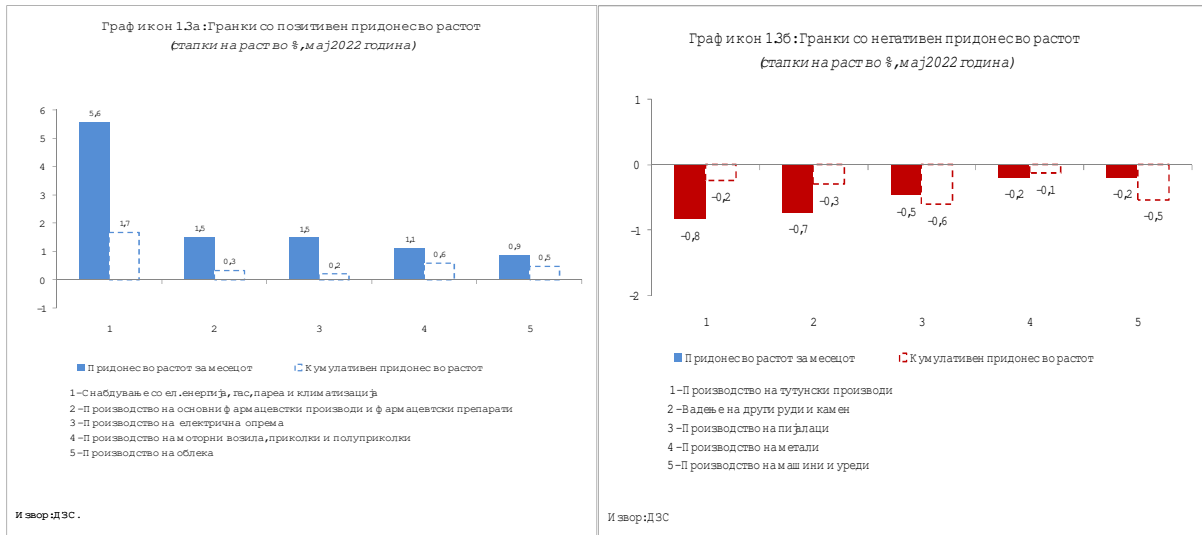
Индустриско производство

Индустриското производство во мај 2022 година забележа раст од 8,5% во споредба со истиот месец претходната година. Во мај 2022 година, растот е на широка основа, при што секторот Рударство и вадење камен бележи раст од 5,6%, Преработувачката индустрија раст од 4,6% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација раст од 66%.

Раст на производството во мај 2022 година бележат 17 од вкупно 27 индустриски гранки кои сочинуваат 69,8% од вкупната индустрија. Од гранките со повисока додадена вредност, раст во мај 2022 година е забележан кај производството на моторни возила од 13,8% со придонес од 1,1 п.п. и производството на електрична опрема од 24,1% со придонес од 1,5 п.п., додека производството на машини и уреди се намали за 2,4% со придонес од -0,2 п.п.. Од традиционалните гранки, во мај 2022 година производството на облека забележа раст од 12,9% со придонес од 0,9 п.п., производството на текстил раст од 1,9% со придонес од 0,1 п.п. и прехранбената индустрија раст од 1,8% со придонес од 0,2 п.п., додека намалување на производството бележат гранките производство на тутунски производи од 38,8% со придонес од -0,8 п.п. и производство на пијалаци од 12% со придонес од -0,5 п.п.

Растот на производството според намената на произведените единици во мај 2022 година е последица на зголеменото производство во сите гранки: Енергија (бележи раст од 58,3% со придонес од 5,8 п.п.), Интермедијарни производи, освен енергија (раст од 3,3% со придонес од 1,1 п.п.), Капитални производи (раст од 8,7% со придонес од 1,5 п.п.), Трајни производи за широка потрошувачка (бележи раст од 20,4% и придонес од 0,9 п.п.) и Нетрајни производи за широка потрошувачка (раст од 1,9% и придонес од 0,7 п.п.).

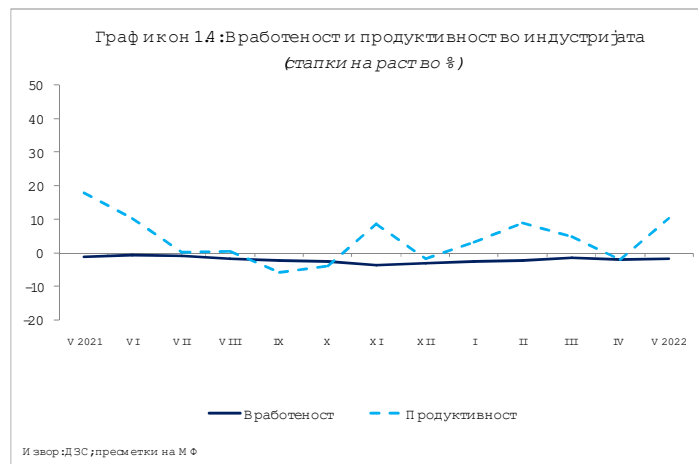
На кумулативна основа, во првите пет месеци од 2022 година индустријата забележа раст од 2,9%, што се должи на зголеменото производство во секторите Рударство и вадење камен од 12,6% (придонес од 1,3 п.п.) и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 19,8% (придонес од 1,7 п.п.), додека Преработувачката индустрија бележи минимален пад од 0,1% (придонес од 0,0 п.п.). Од индустриските гранки, највисок придонес во растот има Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 1,7 п.п. при раст од 19,8%.

Според намената на произведените единици, раст во периодот јануари – мај 2022 година е регистриран во гранките Енергија (21,1%), Интермедијарни производи освен енергија (2,5%), Капитални производи (1,1%) и Трајни производи за широка потрошувачка (27,8%), додека Нетрајни производи за широка потрошувачка бележи пад од 2,3%.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во мај 2022 година е намален за 1,7%. Падот се должи на намалениот број работници во сите сектори, и тоа: Рударство и вадење камен од 2,5%, Преработувачка индустрија од 1,7% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,2%. Сепак, постојат гранки со релативно висок раст на вработеноста, како што се производство на тутунски производи со раст од 21%, производство на хемикалии и хемиски производи со раст од 12,3% и производство на електрична опрема со раст од 5,6%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во мај 2022 година во однос на истиот

период минатата година покажуваат дека падот е резултат на намалениот број работници во групите нетрајни производи за широка потрошувачка од 5,5% и енергија од 5,1%.

Кумулативните податоци покажуваат дека бројот на работници во индустријата во периодот јануари – мај 2022 година бележи пад од 2%, што се должи на намалениот број работници во сите сектори, односно Рударство и вадење камен од 3,1%, Преработувачка индустрија од 1,9% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,5%.

Во однос на наменските групи, бројот на работници во индустријата во првите пет месеци од 2022 година е намален во групите енергија и нетрајни производи, а падот е најизразит во групата нетрајни производи за широка потрошувачка од 6,7%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во мај 2022 година е понеповолна споредено со април 2022 година, како и во однос на истиот месец од 2021 година.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во мај изнесува 65,4% од нормалното искористување, што претставува раст споредено со претходниот месец кога изнесувало 63,8%. На годишна основа, искористеноста на капацитетите е намалена за 5,9 п.п..

Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во мај имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 20,1%, недоволната странска побарувачка со 17,9%, неизвесното економско окружување со 14,2% и недоволната домашна побарувачка со 12,2%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во мај 2022 година во однос на април 2022 година е поповолна, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а залихите на готови производи на месечна основа се зголемени.

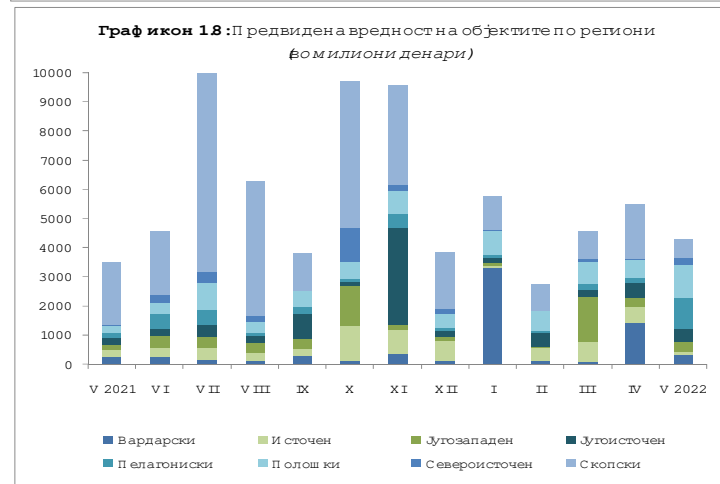
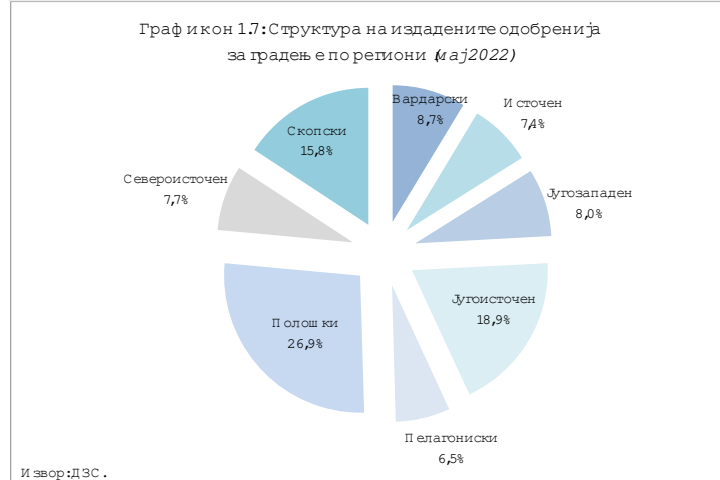
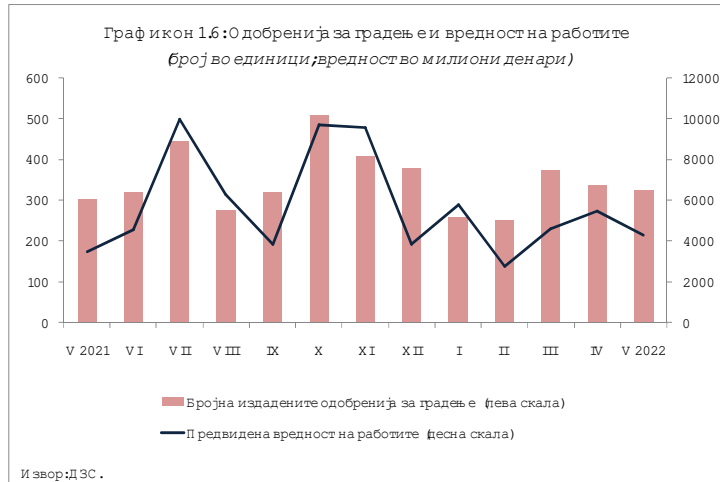
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите

Во мај 2022 година издадени се вкупно 323 одобренија за градење, што претставува раст од 7,7% во однос на истиот месец од 2021 година. Споредено со април 2022 година, бројот на издадени одобренија за градење е намален за 4,2%. Предвидената вредност на објектите според издадените одобренија за градење во мај 2022 година на годишна основа е повисока за 23,3%, а во однос на претходниот месец истата бележи пад од 21,3%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 146 (или 45,2%) се наменети за објекти од високоградба, 54 (или 16,7%) за објекти од нискоградба и 123 (или 38,1%) за реконструкција на објекти.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 323 издадени одобренија за градење, на 147 објекти (или 45,5%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 176 објекти (или 54,5%) инвеститори се деловни субјекти.

Со издадените одобренија за градење во мај 2022 година предвидена е изградба на 510 стана со вкупна корисна површина од 49.178 м². Бројот на предвидени станови за изградба на месечно ниво е намален за 32,2%, а на годишно ниво за 17,1%.

Инфлација

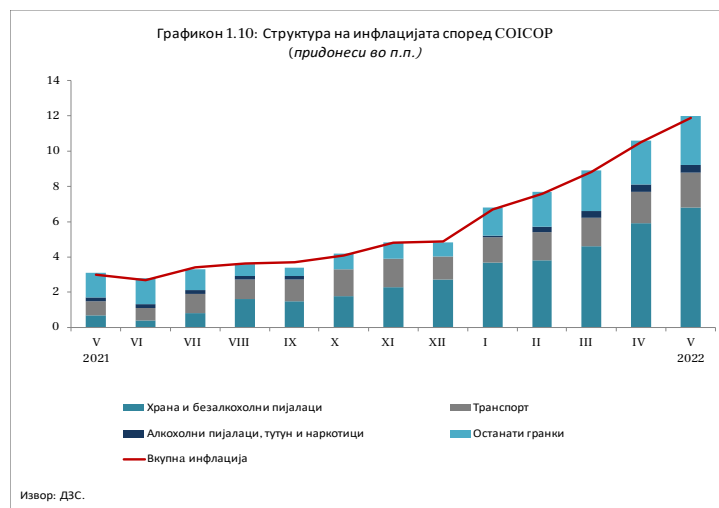
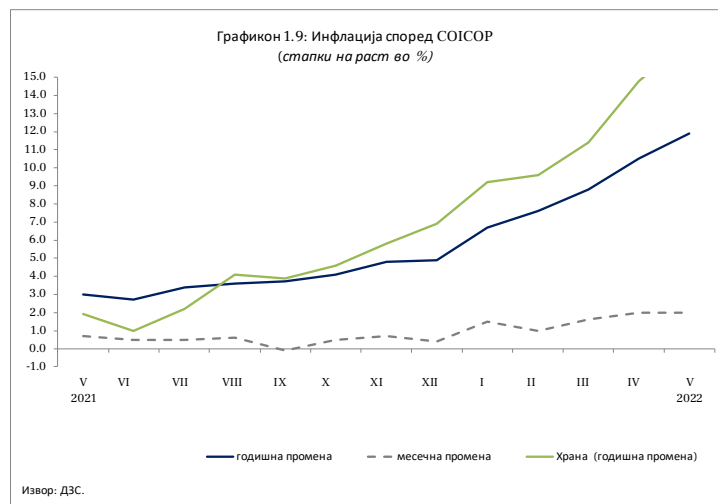
Потрошувачките цени во мај регистрираа забрзан годишен раст од 11,9% (10,5% во април 2022 година), што главно се должи на растот на цените на енергенсите и храната која регистрира зголемување како резултат на високиот раст на увозните цени. Цените на енергенсите во последните месеци се зголемија како резултат на зголемувањето на цената на струјата за домаќинствата за 9,48% и укинувањето на дневната евтина тарифа, согласно одлуката на РКЕ, а со мал придонес се одрази и одлуката за зголемување на крајната цена на испорачаната топлинска енергија во просек за 14,05%. Базичната стапка на инфлација¹ (инфлација во која е исклучено влијанието на цените на храната и енергенсите) во мај регистрира зголемување и изнесува 6,6% на годишна основа (6,0% претходниот месец), главно како резултат на зголемените цени во категоријата Ресторани и хотели.

Кумулативно, во првите пет месеци од годината потрошувачките цени регистрира раст од 9,1% на годишно ниво.

Цените во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, којашто има најголемо учество при пресметката на Индексот на трошоците на животот, се зголемија за 17,1% (14,8% претходниот месец) на годишно ниво.

Зголемувањето на стапката на раст на цените на храната се должи на зголемувањето на цените на повеќе продукти, при што најголем позитивен придонес имаа цените на лебот и житните производи (21,5%), зеленчукот (18,5%), млеко, сирење и јајца (16,0%), месото (12,9%) и овошјето (11,5%). Цената на маслото во мај регистрира заголемување од 37,9%.

Гледано по компоненти, највисок годишен раст на цените во мај 2022 година е забележан во категоријата Транспорт од 24,1%, што е главно резултат на растот на цените на горивата и транспортните услуги. Раст на цените е регистриран во сите категории, и тоа: Ресторани и хотели од 10,8%, Домување, вода, електрика, гас и други горива од 8,2%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 8,1%, Разновидни стоки и

¹ Пресметки на НБРСМ

услуги од 7,3%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 6,7%, Рекреација и култура од 4,4%, Здравствена заштита од 4,1%, Облека и обувки од 1,5%, Образование и Комуникации од по 0,3%.

Потрошувачките цени во мај 2022 година се зголемија за 2,0% во однос на претходниот месец (во април беше регистриран раст од 2,2%). Цените на месечно ниво најголемо зголемување регистрираа во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци од 3,3%. Раст на цените има во повеќе категории и тоа: Транспорт од 2,3%, Ресторани и хотели и Разновидни стоки и услуги од по 1,8%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 1,6%, Облека и обувки од 1,5%, Рекреација и култура од 1,2%, Здравствена заштита од 0,8%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 0,2% и Домување, вода, електрика, гас и други горива од 0,1%. Цените во категориите Образование и Комуникации останаа непроменети.

Цените на мало во мај 2022 година во однос на истиот месец претходната година се зголемија за 12,1%, а на месечна основа за 1,5%.

Во еврозоната, стапката на инфлација во мај 2022 година регистрира натамошен забрзан раст и е на историски највисоко годишно ниво од 8,1% (7,4% во април). Растот на цените се должи на значителниот раст на цената на енергијата од 39,2% (37,5% во април), следен од порастот на цените на храната, алкохолот и тутунот од 7,5% (6,3% во април), неенергетските индустриски добра од 4,2% (3,8% во април) и услугите од 3,5% (3,3% во април). Согласно остварените стапки на раст, како и очекувањата за движењето на цените на храната и нафтата на светските берзи, ЕЦБ ја ревидираше стапката на инфлација во нагорна насока и согласно проекциите од март истата во 2022 година би достигнала 5,1%, 2,1% во 2023 и 1,9% во 2024 година.

Берзански цени

Цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи во мај 2022 година споредено со претходниот месец се зголеми за 6,2% и изнесува 112,4 долари за барел. Цената на суровата нафта е највисока во последните неколку години, како резултат на војната помеѓу Русија и Украина односно стравувањата од прекин во снабдувањето поради воведените санкции од страна на западните земји против Русија и можните контрасанкции од страна на Русија, како и поради ограничувањата на снабдувањето од водечките производители од Организацијата на земјите извознички на нафта (ОПЕК) и нивните сојузници предводени од Русија. На годишно ниво, цената на нафтата е повисока за 65,2%.

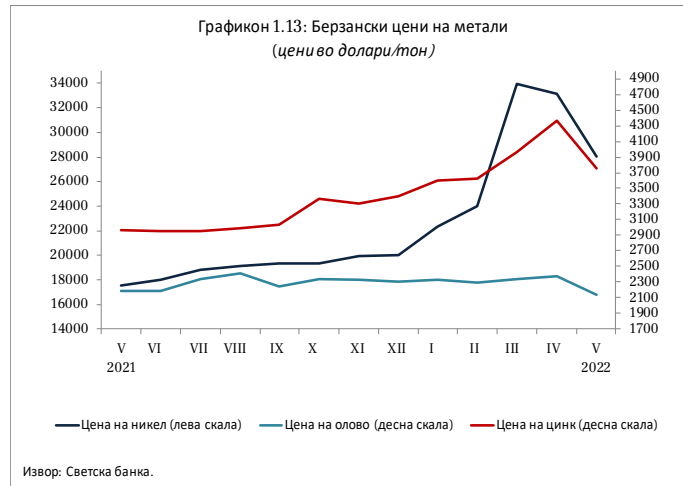
Во мај 2022 година, цената на природниот гас регистрираше раст од 3,5% на месечно ниво. Цената на природниот гас од април 2021 година континуирано регистрира високи стапки на раст како резултат на зголемената побарувачка поттикната од економското закрепнување од пандемијата, меѓутоа во ноември 2021 година индексот регистрираше пад, за да на крајот од годината повторно регистрира раст. На почетокот на 2022 година цената на природниот гас регистрираше пад, а причината за падот е привременото и привидно намалување на тензиите меѓу Русија и Украина, меѓутоа по нападот на

Русија цената на гасот регистрираше забрзан раст. Сепак, и покрај ситуацијата, испораката на руски природен гас во Европа е непрекината, но санкциите предизвикуваат загриженост поради прекини во снабдувањето, а со тоа и рекорден раст на цената на гасот. На годишно ниво, цената на природниот гас во мај регистрираше зголемување од 201,8%.

Цената на електричната енергија според Унгарската берза на електрична енергија (HUPX) во мај 2022 година изнесува 204,5 евра за мегават/час и на месечно ниво е зголемена за 8,3%, додека во споредба со мај претходната година истата е зголемена за 241,7%.

Во мај, цените на основните метали бележат месечен пад и тоа: калајот за 16,8%, никелот за 15,3%, цинкот за 14,0%, алуминиумот за 12,8%, оловото за 10,0% и бакарот за 7,7%. Цената на железната руда регистрираше пад од 13,2%.

Од почетокот на 2022 година цената на златото регистрира нагорни стапки на раст, меѓутоа во април 2022 година истата регистрираше пад и намалувањето продолжи и во мај, со што цената на златото се намали за 4,6% на месечна основа. Трендот на месечен пад на цената го следеа и останатите благородни метали, па така цените на среброто и платината се намалија за 10,8% и 0,7%, соодветно.

Цената на пченката на светските берзи во мај 2022 година се намали за 1,0% на месечна основа, а цената на пченицата регистрираше пад од 2,6%.

2. НАДВОРЕШНОТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешнотрговска размена во првите пет месеци од 2022 година изнесува 8.329,4 милиони евра и бележи раст од 25,0% во однос на истиот период минатата година.

Во периодот јануари - мај 2022 година, учеството на размената со Европската Унија (ЕУ 27²), како најголем трговски партнер, е намалено за 0,6 п.п. споредено со истиот период претходната година

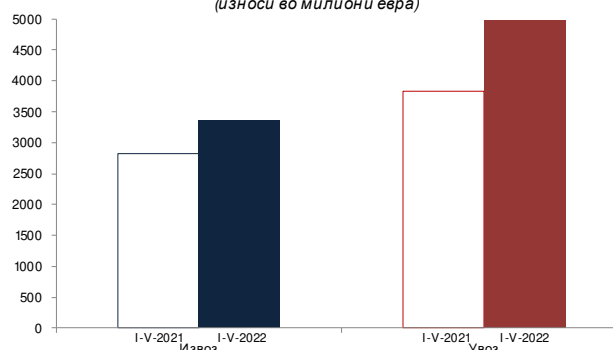
и изнесува 59,5%. Германија е најзначаен трговски партнер на нашата земја. Во структурата на вкупната надворешнотрговска размена на нашата земја, учеството на трговската размена со Германија во првите пет месеци од 2022 година изнесува 22,7% и е намалено за 4,7 п.п. во однос на истиот период од 2021 година.

Извоз

Вредноста на извезените стоки во периодот јануари - мај 2022 година изнесува 3.356,2 милиона евра и бележи раст од 18,8% (531,0 милион евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 6,1%.

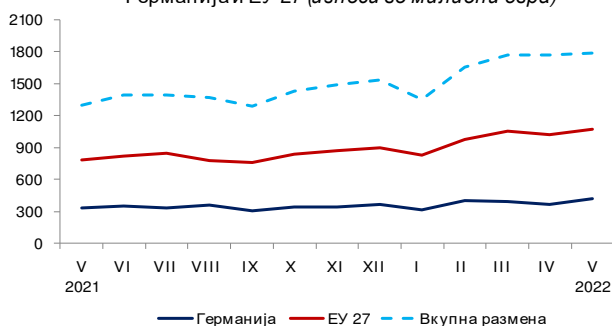
Вредноста на извезените стоки во мај 2022 година изнесува 734,2 милиона евра и бележи раст од 34,2% (187,1 милион евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот е зголемен за 9,3% споредено со мај 2021 година.

Графикон 2.1: Надворешна трговија
(износи во милиони евра)

Извор: ДЗС.

Графикон 2.2: Надворешно-трговска размена со
Германија и ЕУ 27 (износи во милиони евра)

Извор: ДЗС.

Графикон 2.3: Структура на извозот по СМТК

Извор: ДЗС.

² Започнувајќи од мај 2021 година, Велика Британија се распределува во групацијата - Останати земји

Анализирано на месечно ниво, во мај 2022 година извозот бележи раст од 7,5% (51,5 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен раст од 9,0%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (1,5 п.п.) врз извозот овој месец.

Главни групи производи (според СМТК³) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - мај 2022 година се: хемиски материји и производи, железо и челик, облека, метална руда и отпадоци од метал, пијалаци и тутун и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 54,8% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации⁴ на земјите, во периодот јануари - мај 2022 година споредено со истиот период 2021 година, извозот бележи раст во групациите: ЕУ 27, Организација на земјите-извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан, Северноамериканска зона на слободна трговија и Заедница на независни држави, додека пад има во групациите: ЕФТА и Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот Регион. Извозот во ЕУ 27 бележи раст од 16,4% на годишно ниво, а во земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 34,3%, при што извозот на стоки во ЕУ 27 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Северна Македонија учествува со 78,4% и 11,3%, соодветно.

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари - мај 2022 година изнесува 4.973,2 милиона евра и бележи раст од 29,6% (1.137,1 милион евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на увозот раст од 10,2%.

Вредноста на увозот во мај 2022 година изнесува 1.048,2 милиона евра, што претставува раст од 39,1% (294,5 милиони

³ Стандардна меѓународна трговска класификација

⁴ Економските групации ги опфаќаат следните земји: ЕУ 27 (Австрија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Чешка, Германија, Данска, Естонија, Шпанија, Финска, Франција, Грција, Унгарија, Ирска, Италија, Литванија, Луксембург, Латвија, Малта, Холандија, Полска, Португалија, Романија, Шведска, Словенија и Словачка); ЕФТА (Швајцарија, Исланд, Лихтенштајн и Норвешка); Организација на земјите извознички на нафта и нафтени деривати (Обединети Арапски Емирати, Ангола, Алжир, Еквадор, Ирак, Иран, Кувajt, Либија, Нигерија, Катар, Саудиска Арабија и Венецуела); Западен Балкан (Албанија, БиХ, Црна Гора, Северна Македонија, Косово и Србија); Северноамериканска зона на слободна трговија (Канада, Мексико и САД); Организација за економска соработка на земјите од Азиско - пацифичкиот регион (Австралија, Брунеи, Канада, Чиле, Кина, Хонг Конг, Индонезија, Јапонија, Кореа, Мексико, Малезија, Нов Зеланд, Перу, Папуа Нова Гвинеја, Филипини, Русија, Сингапур, Тајланд, Тајван, САД и Виетнам) и Заедница на независни држави (Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Киргистан, Казахстан, Молдавија, Русија, Таџикистан, Туркменистан, Украина и Узбекистан).

евра) во однос на истиот месец од 2021 година, а увезените количини стоки се зголемени за 17,4% споредено со мај 2021 година.

Анализирано на месечно ниво, во мај 2022 година увозот бележи пад од 3,6% (39,1 милион евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен раст од 6,5%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (10,1 п.п.) врз увозот овој месец.

Табела 2.1. Преглед на извозот и увозот на селектирани групи производи

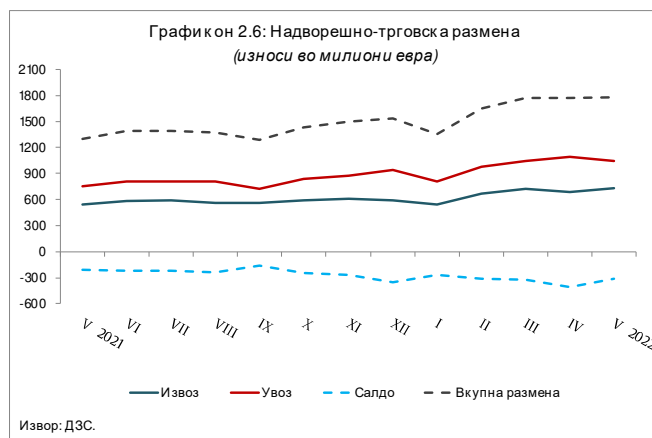
И звоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%		I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	51,2	62,6	11,3	22,1	000 Т	405,9	511,3	105,5	26,0
М ил.ЕУР	22,7	58,4	35,7	157,6	М ил.ЕУР	175,4	423,4	248,0	141,4
М ил.\$	27,3	63,9	36,6	134,0	М ил.\$	211,2	464,1	252,9	119,7
*)Претходни податоци					*)Претходни податоци				
И звоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%		I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	33,4	28,9	-4,5	-13,5	000 Т	14,8	12,7	-2,1	-13,9
М ил.ЕУР	679,9	975,3	295,4	43,4	М ил.ЕУР	99,3	78,4	-20,9	-21,1
М ил.\$	819,7	1.073,1	253,5	30,9	М ил.\$	119,5	86,3	-33,2	-27,8
*)Претходни податоци					*)Претходни податоци				
И звоз на железо и челик *)					Увоз на железо и челик*)				
	I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%		I-V -2021	I-V -2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	302,6	336,1	33,4	11,0	000 Т	291,5	365,5	74,0	25,4
М ил.ЕУР	275,9	434,8	158,9	57,6	М ил.ЕУР	180,4	320,1	139,7	77,4
М ил.\$	332,6	478,2	145,7	43,8	М ил.\$	217,2	352,6	135,4	62,3
*)Претходни податоци					*)Претходни податоци				

Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - мај 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 60,0% односно 606,1 милион евра споредено со истиот период минатата година.

Во мај 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 52,0% односно 107,4 милиони евра споредено со мај 2021 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од зголемувањето на дефицитот во размената со горива и мазива и храна и пијалаци, како и од намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за инвестиции без транспортна опрема. Од друга страна, кон намалување на негативното салдо дејствуваше намалувањето на дефицитот во размената со индустриски набавки и стоки за широка потрошувачка, како и зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари - мај 2022 година, 90,3% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција и Кина, а потоа следуваат: Турција, Србија, Русија, Бугарија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Шпанија, Белгија, Унгарија и Чешка.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 90,2% од трговската размена во периодот јануари - мај 2022 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2021 година претставува намалување за 1,4 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 91,6% и 89,2%, соодветно, при што застапеноста на еврото кај извозот е намалена за 2,6 п.п., а кај увозот за 0,5 п.п. во однос на периодот јануари – мај 2021 година.

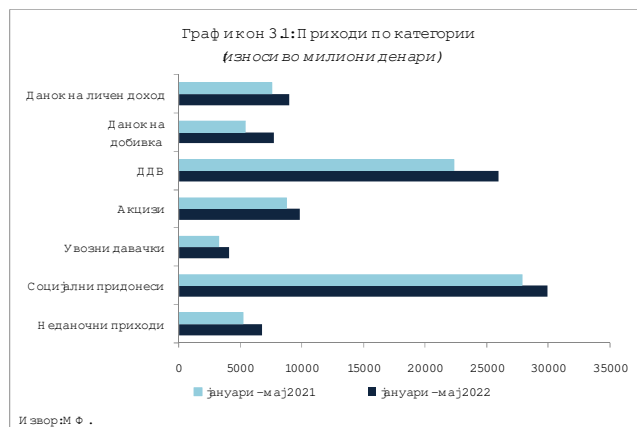
валута	I-V - 2021					I-V - 2022					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (%)
	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	1.991,3	3.440.295.921	61,6255	212.009.956.280	89,7	2.301,8	4.437.442.633	61,6754	273.681.049.337	89,2	997.146.712	29,0
УСД	878,3	438.500.799	51,1362	22.423.264.559	9,5	863,0	552.357.422	56,0343	30.950.961.513	10,1	113.856.623	26,0
ГВП	0,7	7.245.886	70,8248	513.188.435	0,2	0,6	8.049.847	73,5343	591.939.846	0,2	803.961	11,1
ЕУР+УСД+ГВП	2.870,4			234.946.409.274	99,2	3.165,4			305.223.950.695	99,5		
вк извоз:	2.878,0			236.411.256.321	100,0	3.171,5			306.731.666.480	100,0		29,7

И извор: Државен завод за статистика и НБРСМ

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – мај 2022 година изнесуваа 95.841 милион денари, односно 11,9% од БДП, што претставува повисоко остварување за 14,2% во однос на истиот период од 2021 година. Ова е шеснаесетти последователен месец во кој е забележан годишен раст на приходите. Растот е делумно резултат и на пониските приходи претходната година кога се почувствуваа негативни ефекти од пандемијата врз буџетските приходи.

Даночните приходи се реализирани во износ од 56.656 милиони денари и се повисоки за 19,0% во однос на периодот јануари – мај 2021 година, што се должи на високиот раст на приходите од данокот на додадена вредност (ДДВ), увозните давачки, данокот на добивка и персоналниот данок на доход.

Приходите од ДДВ стандардно имаат најголемо учество од 45,7% во вкупните даночни приходи со остварен износ од 25.906 милиони денари, што претставува зголемување од 16,1% во однос на истиот период претходната година. Притоа, ДДВ годинава е наплатен во бруто-износ од 43.864 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 17.958 милиони денари (бруто-наплатата е повисока за 32,9%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 67,95% споредено со периодот јануари – мај 2021 година). Во структурата на ДДВ, најголемо е учеството на ДДВ од увоз којшто забележува повисоко остварување за 39,2%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа зголемување од 18,0%.

Акцизите се остварени во износ од 9.775 милиони денари (учество од 17,3% во даночните приходи), што претставува зголемување од 11,3% во споредба со периодот јануари – мај 2021 година. Со тоа, само од овие два индиректни данока вкупно се остварени приходи од 35.681 милион денари, што претставува 63,0% од вкупните даночни приходи во првите пет месеци од 2022 година.

Приходите од данокот на личен доход се остварени во износ од 8.958 милиони денари и бележат раст од 17,9% на годишна основа. Притоа, 63,9% од приходите се од плата и други лични примања, 9,2% од приходи од капитал, 7,8% од приходи по основ на договор за дело, 7,3% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 11,8% од други видови данок на доход.

Приходите од данокот на добивка во периодот јануари – мај 2022 годима имаат остварен износ од 7.731 милион денари, што претставува зголемување од високи 43,1% во однос на првите пет месеци од претходната година, како резултат на поволните остварувања кај даночните биланси коишто бележат значително зголемување за 46,6%, како и кај месечните аконтации коишто се зголемени за 43,9%.

Приходите од царина се остварени во износ од 4.032 милиона денари и забележаа зголемување од 24,6%. Приходите од други даноци се остварени во износ од 254 милиони денари во првите пет месеци од 2022 година.

Социјалните придонеси се остварени во износ од 29.925 милиони денари, што претставува поголемо остварување за 7,4%, споредено со периодот јануари – мај претходната година. Притоа, наплатата кај придонесите за вработување е повисока за 7,6%, кај придонесите за здравствено осигурување за 7,5%, а кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување за 7,4%.

Неданочните приходи се остварени во износ од 6.729 милиони денари и во однос на периодот јануари – мај 2021 година забележаа повисоко остварување за 28,7% (во овие приходи спаѓаат приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди се остварија во износ од 474 милиони денари, што е зголемување за 22,5% во однос на првите пет месеци од минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.270 милиони денари и се пониски за 48,3% во однос на периодот јануари – мај 2021 година.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – мај 2022 година изнесуваа 104.241 милион денари, односно 13,0% од БДП, што е за 7,2% повеќе во споредба со истиот период претходната година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 96.981 милион денари учествуваат со 93,0% и се зголемени за 7,2% во однос на периодот јануари – мај 2021 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 13.054 милиони денари, што претставува зголемување за 3,3% на годишна основа, а нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 12,5%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 7.234 милиони денари и споредено со истиот период од 2021 година забележаа раст од 10,1%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите коишто изнесуваа 73.572 милиона денари. Средствата за трансфери забележаа повисока реализација за 6,6% споредено со периодот јануари – мај 2021 година и учествуваа со 70,6% во вкупните расходи.

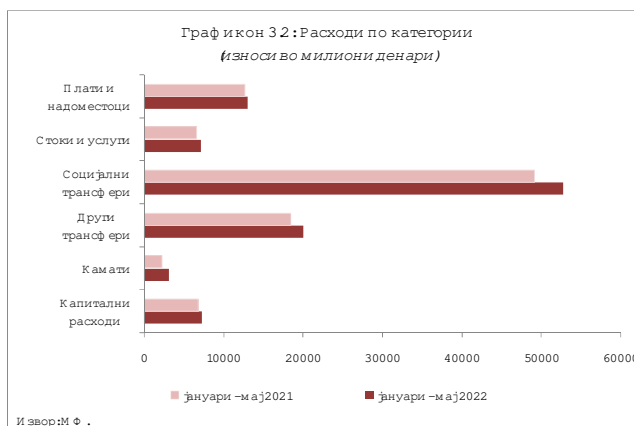
Во рамки на трансферите, раст од 7,4% се забележува кај социјалните трансфери, кои изнесуваа 52.770 милиони денари, со што истите учествуваат во вкупните расходи со 50,6%. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, коишто зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 32.083 милиони денари, што е зголемување за 8,6% споредено со периодот јануари – мај 2021 година и учествуваат со 30,8% во вкупните расходи. Во категоријата Други трансфери е регистриран раст од 8,3%, а притоа субвенциите и трансферите изнесуваат 10.896 милиони денари и се зголемени за 13,4%. Блок-дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 8.079 милиони денари забележаа минимален раст од 1,6% во споредба со истиот период претходната година.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 7.260 милиони денари со структурно учество од 7,0% во вкупните расходи, така што забележаа повисока реализација од 6,9% во споредба со првите пет месеци од 2021 година.

Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува над 80% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – мај 2022 година реализираше 22.479 милиони денари или 44,4% од вкупниот буџет за тековната година. Притоа, најголем дел (69,1%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 15.540 милиони денари или 45,8% од средствата наменети за 2022 година. Втора најзначајна расходна ставка е социјални бенефиции, којашто учествува со 22,6% во вкупните расходи и за оваа намена реализирани се 46,2% (5.076 милиони денари) од планираните за 2022 година.

Владата на Република Македонија во првите пет месеци од 2022 година реализираше вкупно 5.591 милион денари, односно 57,1% од планираните средства за 2022 година. Притоа, субвенции и трансфери учествува со високи 73,7% во вкупните расходи на овој буџетски корисник, а реализирани се во износ од 4.120 милиони денари (57,0% од предвидените средства).

Министерството за образование и наука во анализираниот период изврши буџетски средства во износ од 11.227 милиони денари, што е 38,8% од вкупниот буџет за 2022 година. Најголем дел од расходите (61,5%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 6.901 милион денари или 41,2% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци е втора најзначајна ставка со учество од 17,1%, за што се потрошени 1.920 милиони денари, односно 41,0% од вкупно предвидените.

Преку разделот Министерство за финансии – функции на држава⁵, во периодот јануари – мај 2022 година реализирани се 9.316 милиони денари, што претставува 31,7% од предвидените за тековната година. Каматни плаќања (3.144 милиони денари) е најзначајна ставка во вкупните расходи на овој буџетски корисник со учество од 33,8%, а притоа се реализирани 30,8% од планираните. Значајна ставка е и Отплата на главнина за којашто се издвоени 3.060 милиони денари (26,8% од планираното), односно 32,8% од вкупните расходи на овој буџетски корисник.

Министерството за внатрешни работи во првите пет месеци од 2022 година реализираше буџетски средства во износ од 5.138 милиони денари, што е 43,1% од вкупниот буџет за оваа година. Плати и надоместоци има најголемо учество во расходите со 64,0%, за што во овој период се реализирани 3.290 милиони денари (40,1% од вкупно предвидените средства за тековната година). Стоки и услуги учествува со 23,3% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 1.199 милион денари, односно 54,5% од вкупно предвидените.

Во анализираниот период, од страна на Министерството за одбрана вкупно се реализирани 3.816 милиони денари, што претставува 27,9% од сопствениот буџет за 2022 година. Најзначајна расходна ставка е плати и надоместоци со учество од 45,4%, за што се потрошени 1.732 милиона денари или 39,6% од планираното. Втора најзначајна ставка е стоки и услуги со учество од 28,7%, за што се реализирани 1.096 милиони денари или 36,4% од годишниот план.

Во периодот јануари – мај 2022 година, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 2.345 милиони денари, што претставува 38,2% од планираните средства за тековната година. Од овој износ, доминантно учество (89,7%) отпаѓа на субвенции и трансфери,

⁵ Во рамките на овој раздел опфатени се активности како што се: навремено сервисирање на обврските на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА итн.

за што се потрошени 2.102 милиона денари или 44,7% од вкупно планираните средства за 2022 година.

Министерството за здравство во првите пет месеци од 2022 година изврши буџетски средства во износ од 1.816 милиони денари, што е 24,1% од вкупниот буџет за 2022 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество со 45,8%, за што се потрошени 832 милиона денари или 27,8% од предвидените средства. Расходите за стоки и услуги се втора најзначајна ставка со учество во вкупните расходи за овој буџетски корисник од 43,9%, за што во овој период се потрошени 798 милиони денари или 25,4% од средствата наменети за 2022 година.

Министерството за транспорт и врски во анализираниот период реализираше средства во износ од 953 милиони денари, што е само 8,2% од вкупниот буџет за тековната година. Капиталните расходи имаат најголемо учество со 51,6%, за што се потрошени 492 милиона денари или 4,7% од предвидените средства, додека расходите за субвенции и трансфери (со учество од 37,0% од вкупните расходи) се реализирани во износ од 353 милиони денари или 49,5% од предвидените средства за тековната година.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

Во периодот јануари – мај 2022 година е остварен дефицит во Буџетот на Република Северна Македонија од 8.400 милиони денари, што претставува 1,0% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 7.673 милиони денари и претставува 0,95% од БДП. Буџетскиот дефицит во првите пет месеци од 2022 година изнесува 25,1% од вкупно планираниот буџетски дефицит за 2022 година.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување

Во мај 2022 година, во Агенцијата за вработување регистрирани се вкупно 80.865 новозасновани работни односи. Во однос на мај 2021 година, вкупниот број нововработени лица е зголемен за 4,9%. Трендот на раст на бројот на новозасновани работни односи започна во април 2021 година, меѓу другото, како резултат и на базниот ефект, откако во април 2020 година темпото на вработување беше забавено поради негативните ефекти од пандемијата.

Од вкупниот број нововработени, 41,0% се вработени на неопределено време, а другиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски

работи. Од вкупниот број новозасновани работни односи во мај 2022 година, 17,4% се од евиденцијата на невработени.

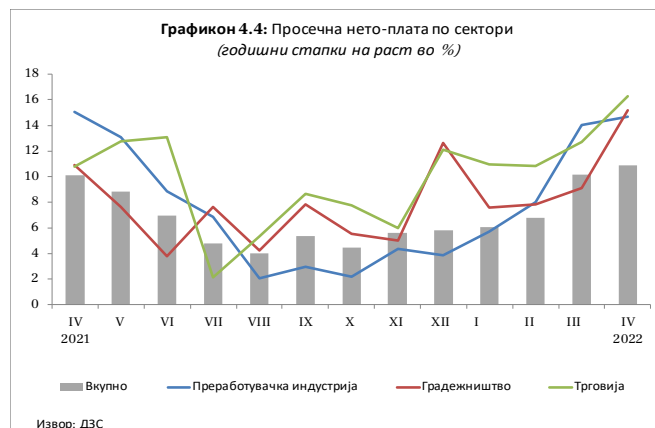
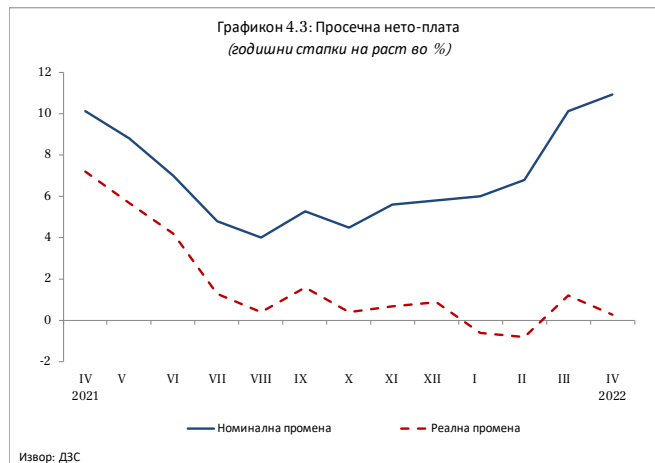
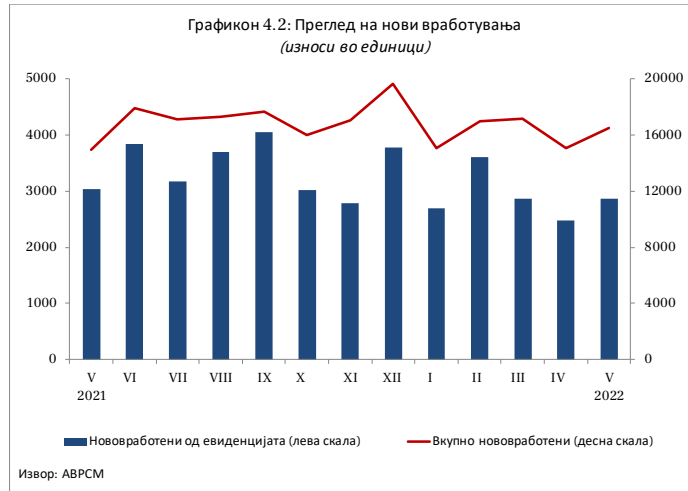
Вкупниот број невработени лица во мај 2022 година изнесува 167.751, од кои 120.174 се активни баратели на работа, а 47.577 се останати невработени лица. На годишна основа, вкупниот број невработени лица е намален за високи 16,2%. Во однос на април 2022 година, бројот на невработени е намален за 3.073 лица, со што продолжува трендот на пад на бројот на невработени лица којшто започна во март 2021 година, откако во цела 2020 па сè до февруари 2021 година бројот на невработени генерално беше во пораст.

Најголем дел од активните невработени лица (60,7%) се градско население, а според половата структура 49,3% се мажи. Според степенот на образование, најголемиот дел од невработените лица, односно 67,0%, се со непотполно средно образование или помалку, 24,6% се со завршено средно образование, додека 8,5% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

Анализирано според старосната структура, 50,3% од невработените припаѓаат на возрасната група од 25 до 49 години. Според времето на чекање на вработување, 67,8% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 6,5% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Просечната номинална нето-плата во април 2022 година оствари годишен раст од 10,9%, а во однос на март 2022 година истата е повисока за 1,4%. Најголем раст на просечната нето-плата во однос на април 2021 година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (24,8%), Уметност, забава и рекреација (20,1%) и Административни и помошни услужни дејности (17,0%). Реалните плати во април 2022

година забележаа годишен раст од 0,3%.

Просечната номинална бруто-плата во април 2022 година споредено со истиот месец од 2021 година порасна за 11,0%, а на месечна основа истата е повисока за 1,4%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата во април 2022 година во однос на април 2021 година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (25,5%), Уметност, забава и рекреација (21,0%) и Административни и помошни услужни дејности (17,4%). Реалната бруто-плата во април забележа годишен раст од 0,4%.

Пензии

Во мај 2022 година, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 327.149 пензионери. Од вкупниот број пензионери, 68,1% се корисници на старосна пензија, 23,0% се корисници на семејна пензија и 8,9% се корисници на инвалидска пензија.

Просечната пензија во мај 2022 година изнесува 16.319 денари и истата е за 4,5% повисока во однос на истиот месец од 2021 година⁶. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во април 2022 година (последни расположливи податоци) изнесува 51,8%.

Просечната старосна пензија во мај 2022 година изнесува 17.639 денари, просечната инвалидска пензија изнесува 14.693 денари, а просечната семејна пензија 13.038 денари. За исплата на пензиите во мај 2022 година се потрошени 5.557 милиони денари, што претставува 48,4% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во мај 2022 година, Народната банка донесе одлука дополнително да ја зголеми основната каматна стапка за 0,25 п.п. односно од 1,50% на 1,75%, откако и претходниот месец ја зголеми основната каматна стапка за 0,25 п.п. што претставува затегнување на монетарната политика како одговор на растечката инфлација и инфлациските очекувања. Одлуката за натамошно

⁶ При пресметката на просечната пензија не се вклучени воените и земјоделските пензии.

затегнување на монетарната политика се заснова врз оцените дека увозните ценовни притисоци се подолготрајни и посилни, што создава одредени преносни ефекти кај повеќе ценовни категории и делува врз инфлациските очекувања.

Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена остана непроменета во однос на минатиот месец и истата изнесува 0,3%.

Примарни пари

Во мај 2022 година, примарните пари⁷ се намалија за 7,2% на годишно ниво. Намалувањето на примарните пари се должи на падот на вкупните ликвидни средства за 11,6% и на намалувањето на готовите пари во оптек за 2,1%.

На месечно ниво, примарните пари се зголемија за 3,7%, што е резултат на зголемувањето на вкупните ликвидни средства на банките за 8,9%, а готовите пари во оптек се намалија за 1,3%.

Депозитен потенцијал⁸

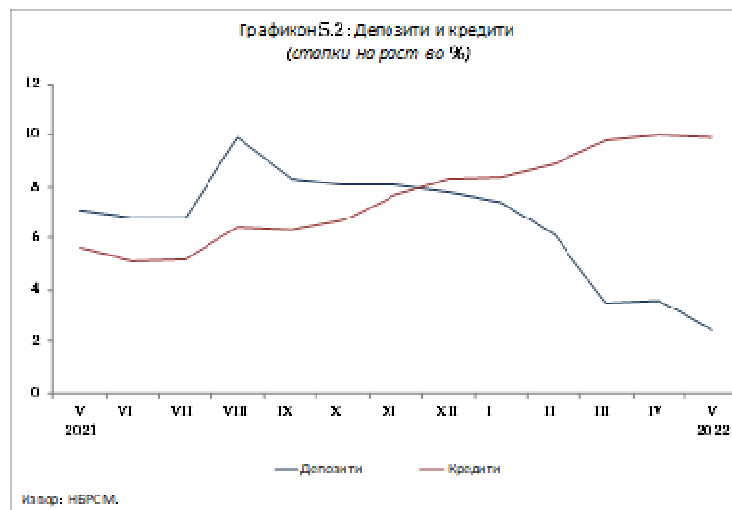
Вкупните депозити на банките во мај 2022 година останаа непроменети на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија се намалија за 0,5%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,2%.

Од аспект на валутата, во мај 2022 година споредено со претходниот месец, депозитите во домашна валута се зголемија за 0,3%, додека депозитите во странска валута се намалија за 0,4%,

Вкупниот депозитен потенцијал во мај 2022 година оствари раст од 2,4% на годишна основа. Анализирани според валутата, депозитите во домашна валута се намалија за 5,8% на годишно ниво, додека

депозитите во странска валута се зголемија за 14,4%, споредено со истиот месец претходната година.

Од аспект на секторот, на годишно ниво овој месец депозитите на претпријатијата и депозитите на домаќинствата бележат раст од 0,4% и 4,5%, соодветно.

⁷Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁸НБРСМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРСМ од 2015 година.

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 10,4%, а долгорочните депозити се намалија за 9,8%.

Валутната структура на депозитите и понатаму останува стабилна, при што учеството на депозитите во домашна валута доминира во депозитната база и изнесува 54,6 %.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (мај 2022 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	453.338	0,0%	2,4%
Според валута:			
<i>Денари</i>	247.440	0,3%	-5,8%
<i>Странска валута</i>	205.898	-0,4%	14,4%
Според рочност:			
<i>Краткорочни</i>	204.568	-0,6%	10,4%
<i>Долгорочни</i>	91.334	-1,2%	-9,8%
Кредити на приватен сектор	400.488	0,8%	9,9%
Според валута:			
<i>Денари</i>	236.829	0,7%	10,2%
<i>Странска валута</i>	163.659	0,8%	9,4%
Според рочност:			
<i>Краткорочни</i>	67.100	0,4%	15,2%
<i>Долгорочни</i>	317.700	0,7%	9,7%
<i>Сомнителни и спорни побарувања</i>	12.376	5,4%	1,5%

Извор: НБРСМ

Кредити на банките

Во мај 2022 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 0,8% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека на месечно ниво кредитите кон претпријатијата и домаќинствата се зголемија 0,5% и 1,1%, соодветно. Од аспект на валутата, во мај 2022 година, на месечно ниво денарските кредити се зголемија за 0,7%, а девизните кредити за 0,8%.

На годишна основа, во мај 2022 година вкупните кредити се зголемија за 9,9%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата од 8,0% и раст на кредитите кон претпријатијата од 11,4%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 10,2%, а кредитите во странска валута за 9,4%.

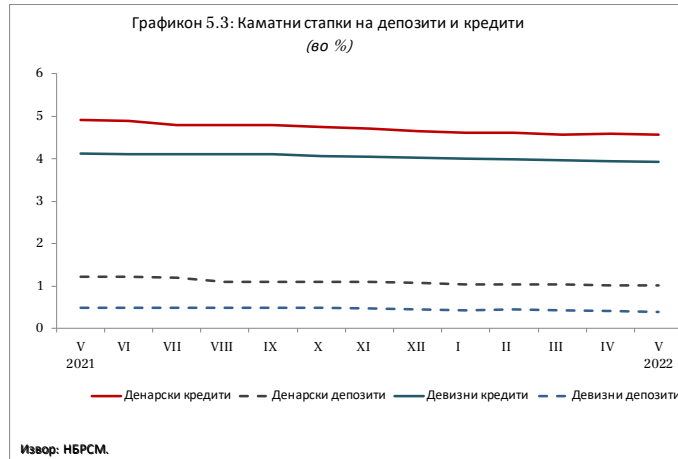
Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 9,7%, а краткорочните кредити од 15,2%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во мај 2022 година, вкупната каматна стапка на кредитите се намали за 0,02 п.п. споредено со претходниот месец и истата изнесува 4,28%. Каматната стапка на денарските кредити се намали за 0,02 п.п. и изнесува 4,59%, како и каматната стапка на девизните кредити којашто се намали за 0,02 п.п. и изнесува 3,92%.

Вкупната каматна стапка на депозитите во мај 2022 година изнесува 0,67% и е намалена за 0,01 п.п. во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити остана непроменета на месечно ниво и изнесува 1,02%, додека каматната стапка на девизните депозити е намалена за 0,01 п.п. и изнесува 0,40%

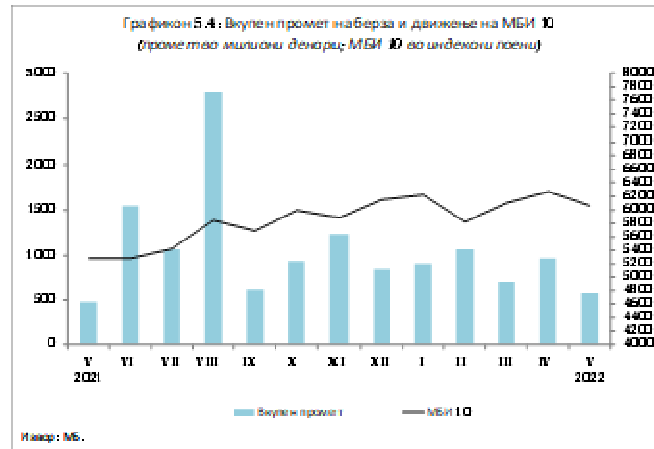

Пазар на капитал

На пазарот на капитал, во мај 2022 година вкупниот промет на берзата регистрираше пад од 40,1% на месечно ниво како резултат на намалувањето на прометот од класичното тргување и прометот од блок трансакциите за 14,4% и 79,2%, соодветно.

Вкупниот промет на берзата во мај 2022 година изнесуваше 577,5 милиони денари и истиот е зголемен за 22,1% на годишно ниво.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10 на крајот на мај 2022 година изнесуваше 6.070,62 индексни поена, при што на месечно ниво индексот е намален за 3,3%, а во однос на истиот месец претходната година регистрираше раст од 22,1%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на мај 2022 година изнесуваа 3.183,45 милиони евра и во однос на претходниот месец се намалија за 1,8%, а во однос на мај 2021 година регистрираа пад од 20,8%.